

Γέροντας Ιωσήφ ο Ησυχαστής: Οι τρεις τάξεις της χάριτος

[/ Άγιοι - Πατέρες - Γέροντες / Ορθόδοξη πίστη](#)

Σε τρεις τάξεις διαιρείται η χάρις: Καθαρτική, φωτιστική, τελειωτική.

Σε τρεις και η ζωή μας: Κατά φύσιν, υπέρ φύσιν, παρά φύσιν.

Σε αυτές τις τρεις τάξεις ανέρχεται και κατέρχεται.

Τρία είναι και τα μεγάλα χαρίσματα, που λαμβάνει: Θεωρία, αγάπη, απάθεια.

Λοιπόν στην “πράξιν” συνεργεί χάρις καθαρτική, η οποία βοηθά στην κάθαρση. Και κάθε ένας, που μετανόησε, η χάρις είναι που τον προτρέπει στη μετάνοια. Και όσα κάνει της χάριτος είναι, αν και δεν το γνωρίζει αυτός που την έχει, όμως αυτή τον τροφοδοτεί και τον οδηγεί. Και ανάλογα με την προκοπή του, ανέρχεται ή κατέρχεται ή μένει στην ίδια κατάσταση. Εάν έχει ζήλο και αυταπάρνηση ανεβαίνει σε θεωρία, την οποία διαδέχεται φωτισμός θείας γνώσεως και λίγη απάθεια. Εάν ψυχρανθεί ο ζήλος, η προθυμία, τότε συστέλλεται και η ενέργεια της χάριτος.

Γι’ αυτόν που λες ότι γνωρίζει να προσεύχεται, είναι εκείνος που γνωρίζει τι εύχεται και τι ζητά από τον Θεό. Αυτός που γνωρίζει να προσεύχεται δεν

βαττολογεί, δεν ζητά περιττά· αλλά γνωρίζει τον τόπο, τον τρόπο και τον καιρό και ζητά τα αρμόδια και ωφέλιμα της ψυχής του. Επικοινωνεί νοερά με το Χριστόν. Τον πιάνει και τον κατέχει και “δεν θα σε αφήσω, λέγει, εις τον αιώνα”.

Εκείνος που προσεύχεται ζητά την άφεση των αμαρτιών, ζητά το έλεος του Κυρίου. Εάν ζητά και μεγάλα, όχι στον κατάλληλο καιρό, δεν του τα δίδει ο Κύριος. Διότι ο Θεός τα δίνει με τάξη. Και, αν εσύ τον κουράζεις ζητώντας, αφήνει το πνεύμα της πλάνης και προσποιείται τη χάρη και σε πλανά, δείχνοντάς σου άλλα αντί άλλων. Γι’ αυτό δεν είναι ωφέλιμο να ζητά κανείς τα υπέρμετρα. Αλλά, και αν εισακουσθεί προ του καθαρισμού, όταν δεν είναι στην τάξη, γίνονται φίδια και βλάπτουν. Συ έχε μετάνοια καθαρή, κάνε σε όλους υπακοή, και μόνη της η χάρη θα έλθει χωρίς εσύ να το ζητάς.

Ο άνθρωπος σαν βρέφος που ψελλίζει ζητά από τον Θεό το θέλημά του το άγιο. Ο Θεός, σαν Πατέρας υπεράγαθος, του δίδει τη χάρη, αλλά του δίδει και πειρασμούς, Εάν υπομένει αγόγγυστα τους πειρασμούς λαμβάνει προσθήκη της χάριτος. Όση περισσότερη χάρη λαμβάνει, τόσο αυξάνονται και οι πειρασμοί.

Οι δαίμονες, όταν πλησιάζουν, για να σε πολεμήσουν, δεν πηγαίνουν εκεί που εσύ εύκολα θα τους νικήσεις, αλλά δοκιμάζουν, πού έχεις αδυναμία. Εκεί που εσύ δεν τους περιμένεις, εκεί πολιορκούν το κάστρο. Και, όταν βρουν ψυχή ασθενική και μέρος αδύνατο, πάντα εκεί νικούν και τον κάνουν υπεύθυνο για την ήττα του.

Ζητάς χάρη από τον Θεό; Αντί χάριτος σου αφήνει πειρασμό. Δεν αντέχεις τον πόλεμο, πέφτεις; Δεν σου δίνεται προσθήκη της χάριτος. Πάλι ζητάς; Πάλι ο πειρασμός. Πάλι ήττα; Πάλι στέρηση εφ’ όρου ζωής. Πρέπει λοιπόν να βγεις νικητής. Άντεξε τον πειρασμό μέχρι θανάτου. Πέσε πτώμα στη μάχη, φωνάζοντας κάτω παράλυτος: “Δεν θα σε αφήσω, γλυκύτατε Ιησού! Ούτε θα σε εγκαταλείψω! Αχώριστος θα μείνω στον αιώνα, και για την αγάπην Σου ξεψυχώ στη μάχη”. Και ξαφνικά εμφανίζεται στη μάχη και φωνάζει δυνατά: “Εδώ είμαι! Μάζεψε όλες τις δυνάμεις σου και ακολούθησέ με ! Συ δε γεμίζεις όλος φως και χαρά: Αλλοίμονο σε μένα τον δυστυχή! Αλλοίμονο σε μένα τον πονηρό και αχρείο! Προηγουμένως άκουα για σένα, τώρα δε σε είδαν οι οφθαλμοί μου· γι’ αυτό και κατηγορήσα τον εαυτόν μου, τον θεώρησα δε χώμα και στάχτη”.

Τότε γεμίζεις από θεία αγάπη. Και φλέγεται η ψυχή σου σαν του Κλεόπα. Και σε καιρό πειρασμού δεν καταλείπεις πλέον τη μάχη, αλλά υπομένεις τις θλίψεις σκεπτόμενος- ότι όπως πέρασε ο ένας πειρασμός και ο άλλος, έτσι θα περάσει και αυτός.

Όταν όμως δειλιάζεις και γογγύζεις και δεν υπομένεις τους πειρασμούς, τότε, αντί

να νικάς πρέπει διαρκώς να μετανοείς· για τα σφάλματα της ημέρας, για την αμέλεια της νύκτας. Και, αντί να αυξάνεται η χάρης, μεγαλώνεις τις θλίψεις σου.

Γι' αυτό μη δειλιάζεις μη φοβάσαι τους πειρασμούς. Και αν πέσεις πολλές φορές, σήκω. Μη χάνεις τη ψυχραιμία σου. Μην απογοητεύεσαι. Σύννεφα είναι και θα περάσουν.

Και όταν, με τη βοήθεια της χάριτος που σε καθαρίζει από όλα τα πάθη, περάσεις όλα αυτά που λέγονται “πράξις”, τότε γεύεται ο νους φωτισμό και κινείται σε θεωρία.

Και πρώτη θεωρία είναι των όντων:

Πως όλα τα δημιούργησε για τον άνθρωπον ο Θεός, και αυτούς ακόμη τους Αγγέλους για να τον υπηρετούν. Πόσην αξία, πόσο μεγαλείο, τί μεγάλο προορισμό έχει ο άνθρωπος – αυτή η πνοή του Θεού! Όχι για να ζήσει εδώ τις λίγες ημέρες της εξορίας του, αλλά να ζήσει αιώνια με τον Πλάστη του. Να βλέπει τους θείους Αγγέλους. Να ακούει την άρρητη μελωδία τους. Τί χαρά! Τί μεγαλείο! Μόλις τελειώνει αυτή η ζωή μας και κλείνουν τα μάτια, αμέσως ανοίγουν τα άλλα και αρχίζει η νέα ζωή. Η αληθινή χαρά, που πλέον τέλος δεν έχει.

Αυτά σκεπτόμενος βυθίζεται ο νους σε μία ειρήνη και γαλήνη, που απλώνεται σε όλο το σώμα, και ξεχνά τελείως ότι υπάρχει σ' αυτή τη ζωή.

Τέτοιες θεωρίες διαδέχονται η μία την άλλη. Όχι να πλάθει φαντασίες με το νου του, αλλά η κατάσταση είναι τέτοια – ενέργεια χάριτος, που φέρνει νοήματα και ασχολείται ο νους στη θεωρία. Δεν τα πλάθει ο άνθρωπος· μόνα τους έρχονται και αρπάζουν το νου στη θεωρία. Και τότε απλώνεται ο νους και γίνεται διαφορετικός. Φωτίζεται. Είναι όλα ανοικτά σ' αυτόν. Γεμίζει σοφία, και σαν υιός κατέχει τα του Πατρός του. Ξέρει ότι είναι μηδέν, πηλός, αλλά και υιός Βασιλέως. Δεν έχει τίποτε, άλλα όλα τα έχει. Γεμίζει θεολογία. Φωνάζει αχόρταστα, με πλήρη επίγνωση, ομολογώντας ότι η ύπαρξή του είναι μηδέν. Η καταγωγή του είναι ο πηλός· η δε ζωτική δύναμή του, η πνοή τού Θεού – ή ψυχή του. Αμέσως πετά η ψυχή στον ουρανό! – Είμαι το εμφύσημα, η πνοή του Θεού! Όλα διεσώθησαν, έμειναν στη γη, απ' όπου και ελήφθησαν! Είμαι Βασιλέως αιωνίου υιός! Είμαι θεός κατά χάρη! Είμαι αθάνατος και αιώνιος! Είμαι, μετά μία στιγμή, κοντά στον ουράνιο Πατέρα μου!

Αυτός είναι ο αληθινός προορισμός του ανθρώπου· γι' αυτό πλάσθηκε, και οφείλει να έλθει απ' όπου ήλθε. Τέτοιου είδους είναι οι θεωρίες, με τις οποίες ασχολείται ο πνευματικός άνθρωπος. Και περιμένει την ώρα που θα αφήσει το χώμα και θα πετάξει η ψυχή στα ουράνια.

Έχε θάρρος λοιπόν, παιδί μου, και με αυτή την ελπίδα υπόμενε κάθε πόνο και θλίψη. Αφού μετά από λίγο θα αξιωθούμε να απολαύσουμε αυτά. Για όλους μας είναι τα ίδια. Όλοι είμαστε παιδιά του Θεού. Αυτόν φωνάζουμε ημέρα και νύκτα και την γλυκειά μας Μανούλα, τη Δέσποινα του Παντός, την οποίαν όποιος παρακαλεί, δεν τον αφήνει ποτέ.

(Γέροντος Ιωσήφ, «Έκφρασις Μοναχικής εμπειρίας», επιστ. Ι', εκδ. Ι.Μ.Φιλοθέου, σ. 84-88. - απόσπασμα σε νεοελληνική απόδοση.)

Πηγή: agioritikovima.gr